

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЦЕНТРАЛЬНА МЕТОДИЧНА РАДА

МАТЕРІАЛИ

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ЦЕНТРАЛЬНОЇ МЕТОДИЧНОЇ РАДИ ЗДМФУ**

СТРАТЕГІЇ

**ФУНКЦІОНУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ СИСТЕМИ
СУЧАСНОЇ МЕДИЧНОЇ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОСВІТИ
В УМОВАХ ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ**

08 червня 2023 року, м. Запоріжжя

Запоріжжя, 2023

ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ТА ВИХОВНОЇ РОБОТИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ ЗДМФУ	57
О.Г. Іванько, І.В. Пащенко	
ПІДГОТОВКА ФІЗИЧНИХ ТЕРАПЕВТІВ НА КАФЕДРІ ПРОПЕДЕВТИКИ ДИТЯЧИХ ХВОРОБ	59
О.Г. Іванько, М.В. Пацера	
ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ПРОВЕДЕННІ КУРАЦІЇ З НЕОНАТОЛОГІЇ СТУДЕНТАМИ 5 КУРСУ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 222 «МЕДИЦИНА» ТА 228 «ПЕДІАТРІЯ»	60
А.В. Каменщик, О.М. Гиря, О.М. Лебединець	
ЗАСТОСУВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ СЕРВІСІВ В РАМКАХ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ КАФЕДРИ ФІЗКОЛОЇДНОЇ ХІМІЇ ЗДМФУ В УМОВАХ ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ.....	62
А.Г. Каплаушенко, О.Р. Пряхін, А.І. Авраменко, Ю.Г. Самелюк, Ю.С. Фролова	
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА КОЛЕДЖУ	64
О.П. Кілеєва, Н.О. Брагар, Т.Є. Шкопинська, Т.Ю. Четвертак	
ПІСЛЯДИПЛОМНА ОНКОЛОГІЧНА ОСВІТА З МІЖНАРОДНИМ СЕРТИФІКАТОМ	65
О.О. Ковальов	
PECULIARITIES OF DISTANCE LEARNING OF NEUROLOGY FOR DOCTORS - INTERNS IN MARTIAL LAW.....	68
О.А. Kozyolkin, S.O. Medvedkova, A.O. Dronova	
ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ, ОРТОПЕДИЧНОЇ ТА ДИТЯЧОЇ СТОМАТОЛОГІЇ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	70
О.О. Кокарь, Я.В. Максимов, А.Л. Мельник	
НАУКОВЕ ІНТЕРВ'Ю ЯК ЕЛЕМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	71
Н.Л. Количева, К.С. Крупей, А.С. Деген	
ДОСВІД ВИКЛАДАННЯ КЛІНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ЗДОБУВАЧАМ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	73
О.В. Крайдашенко, О.О. Свинтозельський, М.П. Красько, О.А. Михайлик, О.М. Главацький	
ФОРМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ ТЕРАПІЇ ТА КАРДІОЛОГІЇ ННПО.....	75
В.І. Кривенко, М.Ю. Колесник, І.С. Качан	
СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ З АКУШЕРСТВА ТА ГІНЕКОЛОГІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	76
Ю.Я. Круть, В.Г. Сюсюка, В.А. Пучков, М.І. Павлюченко, О.В. Дейніченко, М.Ю. Сергієнко	
ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМИ ІНТЕРАКТИВНОГО СИМУЛЯЦІЙНОГО НАВЧАННЯ «BODY INTERACT» В ОПТИМІЗАЦІЇ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ «АКУШЕРСТВО ТА ГІНЕКОЛОГІЯ»	78
Ю.Я. Круть, В.Г. Сюсюка, А.О. Князева, С.П. Онопченко, О.А. Богомолова, А.О. Шевченко	
ДОСВІД КАФЕДРИ ЗАГАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ – СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ З ІНТЕГРАЦІЇ ІНСТРУМЕНТІВ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАННЯ У СИСТЕМУ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ	81
О.С. Кульбачук, Є.В. Сідь, О.В. Соловійов, А.В. Піскун	
ЗАСОБИ МІНІМІЗАЦІЇ ОСВІТНИХ ВТРАТ У ХІМІЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАГІСТРІВ ФАРМАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	82
Л.І. Кучеренко, К.І. Кандибей, Д.Ю. Скорина	

- кейси ситуаційних завдань з моделюванням клінічних ситуацій, які ілюстровані;
- відеофільми.

Досвід використання інтерактивних методів навчання свідчить про активізацію пізнавальної та практичної діяльності студентів.

Контроль знань та умінь студентів є важливою ланкою навчального процесу. На кафедрі контроль засвоєння знань застосовуємо у вигляді усного контролю, тестів, нестандартних запитань та оригінальних завдань.

Викладачі кафедри на протязі навчального року зіткнулися з деякими труднощами, що пов'язані з обмеженими можливостями щодо застосування інтернет-ресурсів, перебуванням студентів в різних областях України та за межами країни, з різними можливостями у студентів доступу до засобів навчання. Незважаючи на складні умови, колектив кафедри стоматології прагне покращити організацію та проведення навчального процесу, використовуючи та вдосконалюючи відомі та освоюючи новітні методи та методики викладання.

Висновки. 1. В надзвичайних ситуаціях процес надання освітніх послуг вимагає швидкої адаптації, впровадження нових форм і методів у навчальний процес. 2. Дистанційна форма навчання дає можливість долучитися до навчання на відстані, як у власних закладах освіти, так і в закладах освіти за тимчасовим місцем проживання. 3. Досвід проведення навчання під час воєнного стану показав ефективність використання клінічних кейсів та навчальних відеофільмів, що сприяли підвищенню якості пізнавальної та практичної діяльності студентів.

Література

1. Освітній процес в умовах воєнного стану в Україні: матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 3 травня- 13 червня 2022р. – Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. – 504с.
2. Саган, Н. Т., Заяць, Л. М., Жураківська, О. Я., Антимис, О. В., Дутчак, У. М., & Міський, В. А. (2021). Дистанційне навчання в медичному ВУЗі – реалії сьогодення. Інноваційна педагогіка, 31(1), 153-156.

НАУКОВЕ ІНТЕРВ'Ю ЯК ЕЛЕМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Н.Л. Количева, в. о. зав. кафедри , мікробіології, вірусології та імунології доцент,
К.С. Крупей, ст. викладач, А.С. Деген, ст. викладач

Ключові слова: наукове інтерв'ю, телепередача, публічний виступ, дистанційна форма навчання.

Вступ. У сучасних умовах викликів сьогодення актуальним постає модернізація наявних форм навчальних занять та пошук нових. За останні роки ефективними та популярними серед студентів стали відеофільми для дистанційного навчання та самоосвіти здобувачів вищої медичної освіти (далі – ЗВМО), де викладач демонструє техніки відтворення певних лабораторних досліджень або висвітлює теоретичну частину теми. Навчальні відеоролики мають низку переваг у порівнянні з традиційними формами навчання: студент має постійний доступ до відеоматеріалу та можливість завантажувати, багаторазово переглядати, зупиняти відео для осмислення сприйнятої інформації. Автори займаються розробкою навчальних відеороликів з 2019 року (від початку пандемії COVID-19) й продовжують заповнювати контент новим матеріалом. Станом на травень 2023 рік на відеохостингу YouTube розміщено 65 відеофільми [4].

Створення якісних, наочних та інформативних відеороликів потребує певного технічного оснащення, а звідси – умінь та навичок зі складання сценарію, налаштування обладнання, знімання, монтажу відеоряду й, найголовніше, часу викладача. Виходячи з цього, не кожен науково-педагогічний працівник ЗВМО має можливість розробляти навчальні відеофільми для студентів, тому пошук інших елементів навчання є актуальним.

Основна частина. Автори пропонують впроваджувати в навчальний процес використання матеріалів наукових інтерв'ювань викладачів кафедри / університету на практичних заняттях в умовах

дистанційного навчання. Сьогодні інтерв'ю є не тільки інструментом отримання інформації, але й одним із найпопулярніших жанрів [3], що виконує декілька функцій: навчальну, профорієнтаційну та функцію популяризації науки. Головною перевагою участі викладача в наукових інтерв'ю є те, що технічні обов'язки зі знімання й монтажу відеоряду беруть на себе журналісти, оператори, режисери монтажу, редактори тощо. Від викладача необхідна лише професійна й цікава подача інформації, а також мистецтво публічного мовлення.

Студенти проявляють зацікавленість до перегляду інтерв'ю викладачів свого університету більше ніж незнайомих науковців, що значно посилює інтерес до навчання й активізує мисленеві процеси. Викладачі кафедри мікробіології, вірусології та імунології ЗДМФУ беруть активну участь в обговоренні актуальних питань науки на місцевих і регіональних телеканалах та надають інтерв'ю різних видів (структуровані, напівструктуровані, неструктуровані), які за формою / кількістю мовників класифікуються як інтерв'ю-монологи, -діалоги й -полілоги [1, 2, 5-8] (Серія програм «Екофактор» на телеканалі МТМ; програма «День», «Суспільний запит» на ТВ5 (до 2022 р.)), а також беруть участь в наукових інтерв'ю-роздумах (надають розгорнутий коментар до проблеми), які видаються в газетах (Газета ІЗ «Індустріалка»).

Викладачі кафедри мікробіології, вірусології та імунології протягом практичного заняття на відеоконференціях приділяють 10-15 хв часу для обговорення поточного випуску, де виступали. Студенти порівнюють різні точки зору спікерів-науковців / держслужбовців / громадських діячів тощо (якщо у викладача було інтерв'ю-діалог / полілог), висловлюють думки щодо цілісної картини та тенденцій матеріалу, який переглянули. Ми помітили, що найкращі результати у жвавому обговоренні зі студентами наукових виступів викладачів на заняттях є структуровані й напівструктуровані інтерв'ю, які потребують від викладача більше часу та зусиль при підготовці й виступі.

Перегляд навчальних відеофільмів та наукових телевізійних інтерв'ю викладачів (синхронів включно) дозволяє студентам візуалізувати матеріал та почути різні думки ньюзмейкерів щодо певної теми. Ці елементи навчання розвивають у здобувачів вищої медичної освіти навички критичного та креативного мислення, дозволяють поглиблено вивчити матеріал і породити наукові ідеї.

Висновки та пропозиції. Отже, автори пропонують використовувати в навчальному процесі в умовах дистанційного навчання наукові інтерв'ю за участі викладачів кафедри / університету, а також представляють деякі рекомендації для успішного публічного виступу:

1) Напередодні інтерв'ю актуалізуйте свої знання та ознайомтеся з сучасною науковою літературою щодо теми розмови.

2) Перегляньте свої наукові праці, систематизуйте матеріал та відокремте сильні сторони ваших досліджень, оскільки треба бути готовим до питань стосовно Вашого внеску в ту наукову галузь, де Ви є експертом.

3) Поміркуйте, які питання Вам може задати журналіст в рамках розмови за визначеною темою, та відповіді на них. Пам'ятайте, що все, про що Ви говорите, можна буде транслювати та/або опублікувати.

4) Під час інтерв'ю надавайте чіткі та зрозумілі відповіді, намагайтеся по можливості говорити короткими реченнями. У випадку розгорнутої відповіді / коментаря спершу озвучте ключове повідомлення, а потім – розкривайте сутність матеріалу.

5) Протягом розмови не перебивайте журналіста / ведучого та інших спікерів (якщо у Вас інтерв'ю-полілог).

6) Для того, щоб виглядати професійним, не забувайте про зоровий контакт з журналістом / ведучим / спікерами, артикуляцію, жестикуляцію і швидкість мови. Перед інтерв'ю можна розповісти матеріал колезі або зробити відеозапис на телефон й провести самоаналіз монологу.

7) Говоріть впевнено та жваво. Від того, наскільки переконливо та цікаво Ви будете відповідати на запитання, залежить можливість Вашого подальшого запрошення на наукове телевізійне інтерв'ю як фахівця або експерта.

Автори пропонують залучати також студентів до розробки навчальних відеофільмів (режим доступу: <https://youtu.be/UHvvhKA08Jw>) та до участі у наукових інтерв'ю для телепередач (випуск програми «Екофактор» на телеканалі МТМ від 17.11.2022 р.). Така форма практичного навчання дозволить не тільки ефективно розвивати комунікативну компетентність майбутніх фахівців, але й навчить студента систематизувати та узагальнити матеріал протягом підготовки до публічного виступу, а також активізує рефлексію у процесі переосмислення та перегляду в записі своєї промови й поведінки.

Література

1. Бойд Е. Технології виробництва ефірних новин / Ендрю Бойд [перекл. з англ. О. О. Колот]. К. : ТОВ «Київська типографія». 2007. 429 с.
2. Ібрагімова І. М. Вивчення потреб у навчанні та розвитку. Посібник / під заг. ред. Гриб О.К. К. : Проект «Доступна та якісна правова допомога в Україні». 2019. 50 с. Режим доступу: <https://qala-project-1.gitbook.io/vivchennya-potreb-u-navchann-ta-profes-jnomu-rozvi>
3. Казімова Ю. До поняття формату жанру інтерв'ю у журналістиці. Вісник національного університету «Львівська політехніка». Серія : Журналістські науки. 2018. Вип. 2, № 896. С. 65-69. <https://doi.org/10.23939/sjs2018.01.065>
4. Крупей К. С. YouTube-канал «Мікробіологія, вірусологія та імунологія». Режим доступу: <https://www.youtube.com/channel/UCNs9kYJup0K0I3deKUeqkFw>
5. Кузяків О. Глибинні інтерв'ю як метод збору інформації. Що потрібно знати «не-соціологу». Проект «Підтримка Громадської Ініціативи «За чесну та прозору митницю». Київ, 2020. 33 с.
6. Симоніна Н. Класифікація сучасного телевізійного інтерв'ю. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Філологія. Соціальні комунікації. 2012. Вип. 27. С. 180-184.
7. Титаренко Д., Титаренко О. Дослідницьке інтерв'ю : методичні рекомендації з організації та проведення дослідження / Дмитро Титаренко, Оксана Титаренко ; [відп. за вип. О. Лісовий]. К. : ТОВ «Праймдрук», 2012. 40 с.
8. Barbara Alysen. The Electronic Reporter: Broadcast Journalism in Australia (3rd ed.). Sydney, N.S.W. : University New South Wales Press. 2012. 304 p.

ДОСВІД ВИКЛАДАННЯ КЛІНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ЗДОБУВАЧАМ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

О.В. Крайдашенко, завідувач кафедри клінічної фармакології, фармації, фармакотерапії і косметології; О.О. Свинтозельський, доцент ЗВО кафедри клінічної фармакології, фармації, фармакотерапії і косметології, М.П. Красько, доцент ЗВО кафедри клінічної фармакології, фармації, фармакотерапії і косметології, О.А. Михайлик, доцент ЗВО кафедри клінічної фармакології, фармації, фармакотерапії і косметології, О.М. Главацький, асистент ЗВО кафедри клінічної фармакології, фармації, фармакотерапії і косметології

Ключові слова: клінічні дисципліни, клінічне мислення, медична освіта, дистанційне навчання.

Вступ. Викладання клінічних дисциплін в умовах обмежувальних заходів та військового стану вимусило навчальні заклади впровадити дистанційні форми навчання. Це обмежило навчальний процес в площині отримання та закріплення клінічно-орієнтованих навичок майбутніх спеціалістів.

Мета роботи. Визначити можливості використання дистанційних форм навчання при викладанні дисциплін: «Клінічна фармакологія», «Фармакотерапія з основами фармакокінетики», «Клінічна фармація та фармацевтична опіка» та «Клінічна косметологія» при формуванні клінічного мислення у студентів 4 та 5 курсів медичних і фармацевтичних факультетів та розробити можливі шляхи їх удосконалення.

Матеріали і методи дослідження. Матеріал для дослідження – організаційний досвід проведення навчального процесу з використанням дистанційних форм навчання, звітна й інша облікова документація, анкетування студентів. Під час роботи використали методи контент-аналізу, синтезу, групування, дедукції, логіки та узагальнення.

Основна частина. За час вимушеного карантину та військового стану співробітниками кафедри налагоджена належна співпраця зі студентами. Відповідно до розкладу в режимі on-line, з